

25 Cdo 861/2018

Poškození vozidla při dopravní nehodě nepochybně vede ke vzniku skutečné škody na věci, neboť majetkový stav poškozeného se snižuje právě o hodnotu, kterou v důsledku poškození vozidlo ztrácí. Je-li pak obecně účelem náhrady majetkové újmy a z ní vyplývající povinnosti k náhradě způsobené škody vytvoření stavu, který zde existoval před vznikem škody, má poškozený zásadně nárok na náhradu za poškození věci minimálně do výše její původní hodnoty. Výše náhrady škody na věci se proto odvozuje od ceny, za kterou lze v daném místě a čase a za obvyklých obchodních podmínek pořídit náhradní věc stejných kvalit, přičemž takto stanovená cena je v prostředí státem neregulovaného hospodářství cenou tržní, ovlivněnou nabídkou a poptávkou na trhu, tedy zahrnuje i hledisko „prodejnosti“ věci.

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Vojtky a soudců JUDr. Marty Škárové a JUDr. Roberta Waltra v právní věci žalobkyně: TERMA a. s., se sídlem Za Škodovkou 788/2a, Hradec Králové, IČO 15061663, zastoupená Mgr. Petrem Stejskalem, LL.M., advokátem se sídlem Malé náměstí 125/16, Hradec Králové, proti žalovaným: 1) P. N., zastoupený JUDr. Pavlem Trnkou, advokátem se sídlem Apolinářská 445/6, Praha 2, a 2) Allianz pojišťovna, a. s., se sídlem Ke Štvanici 656/3, Praha 8, IČO 47115971, o 101.461 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 17 C 18/2008, o dovolání žalované 2) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 10. 2017, č. j. 21 Co 17/2012-393, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 18. 12. 2017, č. j. 21 Co 17/2012-403, takto:

I. Dovolání se zamítá.

II. Žalovaná 2) je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů dovolacího řízení 5.324 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám Mgr. Petra Stejskala, LL.M., advokáta se sídlem Malé náměstí 125/16, Hradec Králové.

Odůvodnění:

Okresní soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 1. 3. 2011, č. j. 17 C 18/2008-173, zamítl žalobu o zaplacení 101.461 Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že při dopravní nehodě dne 3. 4. 2006 původní žalovaný 1) P. B., jako řidič vozidla, jehož provozovatelem byl tehdy žalovaný 2) – nyní žalovaný 1), poškodil vozidlo žalobkyně, již tehdy žalovaná 3) pojišťovna – nyní žalovaná 2), vyplatila za škodu na vozidle pojistné plnění z pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel v částce 259.857 Kč odpovídající ceně opravy. Soud dospěl k závěru, že škoda, která byla žalobkyni na vozidle způsobena, tím byla v plném rozsahu nahrazena a nárok na náhradu „imaginární“ (teoretické) škody, spočívající ve snížení prodejní hodnoty vozidla po provedení opravy, je proto neopodstatněný.

Krajský soud v Hradci Králové k odvolání žalobkyně rozsudkem ze dne 25. 4. 2012, č. j. 21 Co 17/2012-228, rozsudek soudu prvního stupně co do částky 26.861 Kč potvrdil, změnil jej tak, že uložil žalovaným zaplatit žalobkyni 74.600 Kč, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Zopakoval důkaz znaleckým posudkem Ing. Josefa Jírovce, z něhož zjistil, že obvyklá cena vozidla před dopravní nehodou činila 746.100 Kč a po provedené opravě 671.500 Kč, vlivem poškození tak došlo ke snížení obvyklé ceny vozidla o 74.600 Kč. Skutečnou škodu ve smyslu [§ 442 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb.](#), občanský zákoník, účinný do 31. 12. 2013 (dále též jen „[obč. zák.](#)“), je podle odvolacího soudu nutné chápat šířeji než pouze jako škodu představující náklady vynaložené na opravu věci. Významné je také to, že poškozené vznikla újma na majetku tím, že se snížila hodnota poškozené věci v důsledku opravy. Takový rozdíl je pak jistě škodou, neboť představuje snížení majetkových hodnot poškozené, a to bez ohledu na to, zda se pokusí věc uplatnit na trhu. Na trhu automobilů je pak realitou, že dochází ke snížení tržní ceny věci již jen tím, že byla opravována. Odvolací soud proto dospěl k závěru, že žalobkyni vedle ceny opravy vznikla i

škoda, která spočívá ve snížení hodnoty jejího vozidla po opravě; první žalovaný za tuto škodu odpovídá přímo a povinnost druhé žalované plnit vyplývá ze zákona č. [168/1999 Sb.](#), o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 23. 10. 2014, č. j. 25 Cdo 3118/2012-265, rozsudek odvolacího soudu s výjimkou potvrzujícího výroku ohledně částky 26.861 Kč zrušil a věc mu vrátil se závazným právním názorem, že poškozená má právo na náhradu škody, jež však může být vyčíslena pouze jako hodnota opravy vozidla, nikoli jako rozdíl mezi jeho hodnotou před poškozením a hodnotou, za kterou může být po provedené opravě případně prodáno na trhu, neboť výši škody nelze činit závislou na tom, jak poškozený s věcí následně naloží. Krajský soud v Hradci Králové proto rozsudkem ze dne 30. 3. 2015, č. j. 21 Co 17/2012-293, rozsudek soudu prvního stupně, pokud jím byla žaloba co do částky 74.600 Kč zamítnuta, potvrdil, a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Doplnil přitom, že žalobkyně nežádala náhradu škody spočívající v rozdílu mezi obvyklou cenou automobilu před poškozením a cenou vozidla po poškození, požadovala výslovně odškodnění tzv. obchodního znehodnocení, což je však skutečnost, která již přímo se škodnou událostí nespojuje, a nelze ji proto učinit součástí odpovědnostního vztahu.

Nejvyšší soud následně usnesením ze dne 27. 11. 2015, č. j. 25 Cdo 4402/2015-325, dovolání žalobkyně proti rozsudku odvolacího soudu odmítl, neboť nově bylo rozhodnuto v rámci závazného právního názoru odvolacího soudu, a napadené rozhodnutí tak bylo v souladu s ustálenou rozhodovací praxí. Ústavní soud však nálezem ze dne 27. 4. 2017, sp. zn. [II. ÚS 795/16](#), jak toto usnesení Nejvyššího soudu, tak posledně uvedený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil. Konstatoval přitom, že ekonomická hodnota vozidla (či obecně věci) není determinována pouze jeho „technickou“ či „funkční“ hodnotou, nýbrž obecně tím, jaký užitek je svému vlastníku způsobitelný přinést. Tento užitek může spočívat i v tom, že se poškozený může v kterémkoliv okamžiku rozhodnout, že vozidlo pronajme nebo prodá. Z hlediska principu úplného odškodnění je klíčové, aby byla hodnota věci obnovena či v penězích nahrazena v tomto ohledu. Nestačí obnovení hodnoty funkční či technické, jinak by byla omezována možnost vlastníka nakládat s věcí právem chráněným a ekonomicky racionálním způsobem (tj. například ji prodat) ve stejném rozsahu a za stejných podmínek jako před poškozením věci. Pokud by tedy poškozenému byly nahrazeny pouze náklady na opravu věci a nikoli již rozdíl v její tržní hodnotě, nepřinášela by již věc svému vlastníku stejný užitek, a škoda způsobená škodnou událostí by mu tak nebyla nahrazena v plném rozsahu.

Původně žalovaný 1) P. B. zemřel 15. 9. 2016. Řízení vůči němu bylo usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 6. 2017, č. j. 21 Co 17/2012-366, s právní mocí dne 16. 7. 2017, zastaveno, protože ztratil způsobilost být účastníkem řízení a nebylo žádných procesních nástupců, neboť nezanechal žádný majetek.

Krajský soud v Hradci Králové poté rozsudkem ze dne 9. 10. 2017, č. j. 21 Co 17/2012-393, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 18. 12. 2017, č. j. 21 Co 17/2012-403, rozsudek soudu prvního stupně v dotčeném rozsahu změnil tak, že žalovaným uložil zaplatit žalobkyni 74.600 Kč, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Za situace, že byl vázán právním názorem vyjádřeným v citovaném nálezu Ústavního soudu, již nemohl vyjít z předchozího rozsudku odvolacího soudu, ačkoli ten nebyl explicitně Ústavním soudem zrušen. Navázal proto na své prvotní rozhodnutí ve věci samé a dospěl k opětovně formulovanému závěru, že žalobkyně má vedle nákladů na provedení opravy automobilu podle [§ 442 obč. zák.](#) nárok také na náhradu škody spočívající v rozdílu mezi tržní hodnotou před poškozením a po opravě vozidla. Ke zjištění její výše znovu zopakoval důkaz znaleckým posudkem Ing. Josefa Jírovce, který považoval za věrohodný, zatímco posudek Bc. Daniela Pýchy, jež předložila žalovaná pojišťovna, byl vypracován až na konci roku 2017, a skutkový stav tak jím nemohl být zjištěn lépe.

Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost podle [§ 237 o. s. ř.](#) odůvodňuje tím, že rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, za niž nelze považovat nález Ústavního soudu. Namítá, že občanský zákoník je postaven na principu náhrady skutečné škody a bylo by s ním v rozporu, pokud by za takovou škodu bylo považováno i hypotetické snížení prodejnosti vozidla. Naopak, opravou automobilu, tedy uvedením do původního stavu, došlo k zániku závazku na náhradu škody. Rozporuje též provádění dokazování odvolacím soudem a navrhuje, aby byl jeho rozsudek zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení, příp. aby odvolací soud napadené rozhodnutí sám změnil.

Žalobkyně ve svém vyjádření označila dovolání za nedůvodné, neboť odvolací soud byl vázán kasačním rozhodnutím Ústavního soudu a rozhodl věcně správně.

Nejvyšší soud jako soud dovolací ([§ 10a o. s. ř.](#)) shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení ([§ 240 odst. 1 o. s. ř.](#)), zastoupenou advokátem ve smyslu [§ 241 o. s. ř.](#), a je přípustné podle [§ 237 o. s. ř.](#), neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení hmotněprávní otázky vymezení

skutečné škody na vozidle, která má být posouzena jinak než v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2014, č. j. 25 Cdo 3118/2012-265, vydaném v téže právní věci, a to v důsledku vázanosti nálezem Ústavního soudu ze dne 27. 4. 2017, sp. zn. [II. ÚS 795/16](#); z tohoto důvodu není třeba věc předkládat velkému senátu Nejvyššího soudu. Dovolání není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci ([§ 241a odst. 1 o. s. ř.](#)) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Vzhledem k ustanovením [§ 3028 odst. 3](#) a [§ 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.](#), občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014, se věc posuzuje podle dosavadních předpisů, tedy podle zákona č. [40/1964 Sb.](#), občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále opět jen „[obč. zák.](#)“), neboť jde o právní poměry vzniklé před 1. 1. 2014.

Podle [§ 442 odst. 1 obč. zák.](#) hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk).

Za škodu se v právní teorii i praxi považuje újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného, a je objektivně vyjádřitelná penězi. Skutečnou škodou na věci je nutno rozumět takovou újmu, která znamená zmenšení majetkového stavu poškozeného oproti stavu před škodnou událostí a která představuje majetkové hodnoty, jež je třeba vynaložit k uvedení věci do předešlého stavu.

Poškození vozidla při dopravní nehodě nepochybně vede ke vzniku skutečné škody na věci, neboť majetkový stav poškozeného se snižuje právě o hodnotu, kterou v důsledku poškození vozidlo ztrácí. Je-li pak obecně účelem náhrady majetkové újmy a z ní vyplývající povinnosti k náhradě způsobené škody vytvoření stavu, který zde existoval před vznikem škody, má poškozený zásadně nárok na náhradu za poškození věci minimálně do výše její původní hodnoty. Výše náhrady škody na věci se proto odvozuje od ceny, za kterou lze v daném místě a čase a za obvyklých obchodních podmínek pořídit náhradní věc stejných kvalit, přičemž takto stanovená cena je v prostředí státem neregulovaného hospodářství cenou tržní, ovlivněnou nabídkou a poptávkou na trhu, tedy zahrnuje i hledisko „prodejnosti“ věci.

V nálezu ze dne 27. 4. 2017, sp. zn. [II. ÚS 795/16](#), (body 32 a 33) Ústavní soud vyložil, že ekonomická hodnota vozidla není determinována pouze jeho „technickou“ či „funkční“ hodnotou, nýbrž obecně tím, jaký užitek je svému vlastníku způsobitelný přínést. Bez pojmu užitku nelze pojem hodnoty rozumně formulovat. Tento užitek samozřejmě může spočívat v tom, že vlastník bude vozidlo užívat v rámci běžného provozu, avšak například i v tom, že se může v kterémkoliv okamžiku v závislosti na svých aktuálních potřebách a preferencích rozhodnout, že vozidlo pronajme nebo prodá. Dojde-li v důsledku škodní události k poškození věci, je ve smyslu principu úplného odškodnění klíčové, aby byla hodnota věci obnovena či v penězích nahrazena ve všech zmíněných ohledech. Nestačí tedy, aby byla obnovena její hodnota funkční či technická; tím by totiž [a priori](#) byla omezována možnost vlastníka nakládat s věcí právem chráněným a ekonomicky racionálním způsobem (tj. například ji prodat) ve stejném rozsahu a za stejných podmínek jako před poškozením věci. Jinými slovy, i pokud dojde v důsledku opravy k plné obnově funkční hodnoty věci, avšak zároveň není plně obnovena její hodnota tržní, věc nepřináší svému vlastníku stejný užitek a škoda na věci tudíž není plně nahrazena. Přitom, jak podotkl Ústavní soud již v nálezu ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. [I. ÚS 1902/13](#), je všeobecně známou skutečností, že cena havarovaného vozidla bude vždy nižší než cena stejně technicky vybaveného vozidla, které dosud havarováno nebylo. Pokud by poškozenému byly nahrazeny pouze náklady na opravu věci a nikoli již rozdíl v její tržní hodnotě, nepřinášela by již věc svému vlastníku stejný užitek, a škoda způsobená protiprávním jednáním či škodnou událostí by mu tak nebyla nahrazena v plném rozsahu. Tyto závěry Ústavního soudu již Nejvyšší soud pro poměry právní úpravy podle zákona č. [89/2012 Sb.](#), občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014, zohlednil v rozsudku ze dne 11. 10. 2017, sp. zn. [25 Cdo 2782/2017](#).

Pro posuzovanou věc to tudíž znamená, že byly-li poškozené nahrazeny náklady na opravu vozidla po nehodě, avšak provedením opravy se hodnota vozidla nedostala na úroveň původní obvyklé ceny, je zde ještě stále majetková újma poškozené, způsobená na vozidle, a to v rozsahu rozdílu mezi obvyklou cenou vozidla před poškozením a obvyklou cenou vozidla po opravě, k jejíž náhradě je škůdce povinen.

Z uvedeného vyplývá, že napadené rozhodnutí je z pohledu uplatněného dovolacího důvodu správné, a Nejvyšší soud proto dovolání žalované podle [§ 243b odst. 2 o. s. ř.](#) zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle [§ 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř.](#) Žalobkyně má právo na náhradu nákladů, které se skládají z odměny advokáta ve výši 4.100 Kč podle [§ 1 odst. 2, § 6 odst. 1, § 7 bod 5, § 8 odst. 1 a § 11 odst. 1 písm. k\) vyhlášky č. 177/1996 Sb.](#) za jeden úkon právní služby, spočívající ve vyjádření se k dovolání žalované, a z náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč podle [§ 2 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.](#), to vše zvýšeno o náhradu za daň z

přidané hodnoty podle [§ 137 odst. 3 o. s. ř.](#), celkem tedy 5.324 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na výkon rozhodnutí.

V Brně dne 26. 9. 2018

JUDr. Petr Vojtek předseda senátu © 2018 Nejvyšší soud | Prohlášení o přístupnosti | Kontakty | Bezbariérový přístup Tisk stránky | Mapa stránek function tisk() {window.print(); }